

Nr 35.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1953/54, m. m. jämte i ämnet väckt motion.

I en till riksdagen den 27 mars 1953 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 197, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till:

- 1) förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk;
- 2) förordning angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

dels bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande statsrådet i övrigt hemställt.

I detta sammanhang har utskottet behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 579, av herr *Skoglund* i Umeå *m. fl.*, vari hemställt, att i den till förevarande proposition fogade förteckningen över vissa slag av fisk, vilka icke får införas till riket utan särskilt tillstånd, måtte upptagas jämväl av fiskeristyrelsen föreslagna fiskar och skaldjur, nämligen saltad eller kryddad skarpsill, färsk eller fryst gädda, gös, lax och laxöring, skarpsill, ål, hummer och djuphavsräka.

Beträffande det närmare innehållet i motionen får utskottet hänvisa till denna.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

F ö r s l a g

till

förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fisk av de slag, som angivas i *bilaga* till denna förordning, får icke införas till riket utan särskilt tillstånd av statens jordbruksnämnd. Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas vara erforderliga.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t och enligt grunder, som Kungl. Maj:t fastställer, äger jordbruksnämnden medgiva att varuslag, som omfattas av förordningen, må under villkor som bestämmas av nämnden införas utan tillstånd som i första stycket sägs.

2 §.

Ansökan om införseltillstånd skall avfattas enligt formulär, som fastställas av jordbruksnämnden.

3 §.

När införseltillstånd meddelas, skall därom utfärdas skriftligt bevis. I beviset skall angivas varuslag, den tid under vilken införseln får äga rum, ursprungs- och inköpsland för varan samt de villkor i övrigt som må ha föreskrivits för tillgodonjutande av tillståndet.

4 §.

Stadgandet i 1 § skall icke utgöra hinder för transitering eller annan befordran under tullverkets kontroll eller för uppläggning i frihamn eller å tullager eller provianteringsfrilager; dock må å provianteringsfrilager upplagd vara icke utan medgivande av vederbörande tillståndsmyndighet för varje särskilt fall disponeras annorledes än till fartygs, buss eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning.

Ej heller skall stadgandet ha avseende å

a) vara som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma åtnjutes eller, i fråga om icke tullpliktig vara, skulle, om den varit tullbelagd, ha åtnjutits enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § i samma förordning; eller

b) vara som enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

Jordbruksnämnden äger meddela allmänna bestämmelser om ytterligare undantag från stadgandet i 1 §.

5 §.

För i 1 § omfördämd vara som införes till riket och förtullas skall, i den mån Kungl. Maj:t i prisreglerande syfte så förordnar, erläggas avgift (*införselavgift*). Avgiftens storlek bestämmas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

6 §.

Bestämmelserna i 5 § skola icke ha avseende å vara, som i föreskriven ordning utlämnas från provianteringsfrilager för fartygs, buss eller luftfartygs proviantering eller utrustning.

Beträffande vara, som införes under sådana förhållanden att tullfrihet för densamma åtnjutes enligt 5, 6 eller 8 § tulltaxeförordningen eller, i fråga om icke tullpliktig vara, skulle ha åtnjutits enligt något av dessa stadganden, om den varit tullbelagd, skall skyldighet att erlægga införselavgift föreligga allenast såvitt fråga är om återinförsel av vara, vid vars utförande erhållits återbäring av förut erlagd införselavgift.

7 §.

Införselavgift skall erläggas till tullverket i den ordning som är föreskriven beträffande tull. Jämväl i fråga om betalningsansånd, ställande av säkerhet samt påföljd för dröjsmål med eller uteblivande av betalning skall angående införselavgift gälla detsamma som rörande tull.

I den mån det med hänsyn till förhållandena finnes lämpligare må jordbruksnämnden dock efter samråd med generaltullstyrelsen förordna att införselavgift i stället skall erläggas till kommunal fiskhamnsförvaltning. Fiskhamnsförvaltning skall i sådant fall vara skyldig att uppbära och till nämnden redovisa dylik avgift.

8 §.

Återbäring av införselavgift må efter ansökan åtnjutas vid utförsel av varan till utrikes ort eller svensk frihamn; dock må, om varan ej utföres i oförändrat skick, återbäring åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor som Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden bestämmer.

Närmare föreskrifter angående ansökan om återbäring samt prövning av sådan ansökan meddelas av Kungl. Maj:t.

9 §.

Därest särskilda skäl föreligga må Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd meddela befrielse, helt eller delvis, från skyldighet att erlägga införselavgift så ock medgiva återbäring, helt eller delvis, av sådan avgift jämväl i annat fall än i 8 § sägs.

10 §.

Medel som inflyta genom upptagande av införselavgifter skola i den ordning Kungl. Maj:t föreskriver inlevereras till jordbruksnämnden och enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för prisreglerande åtgärder på fiskets område.

11 §.

Till riket inkommen vara som på grund av bestämmelserna i denna förordning icke får införas må, därest varan ej enligt 13 § eller enligt lagen om straff för olovlig varuinförsel skall vara förverkad samt hinder ej heller eljest möter mot utförsel av varan, under tullkontroll återutföras enligt de föreskrifter som i tullstadgan äro givna för gods anmält till returfortullning.

Vad i första stycket stadgats gäller även om varan är fri från tull eller annan avgift vid införsel eller om anmälan till utförsel icke gjorts inom föreskriven tid.

12 §.

Skall i denna förordning avsedd vara enligt tullstadgan eller lagen om straff för olovlig varuinförsel eller på grund av stadgande i denna förordning säljas å auktion genom tullverkets försorg, må försäljningen ske endast till någon, som erhållit tillstånd varom i 1 § sägs, eller ock under förbehåll att varan återutföres.

Kan försäljning i enlighet med vad sålunda stadgats ej komma till stånd, skall med varan förfaras på sätt Kungl. Maj:t efter anmälan av generaltullstyrelsen förordnar.

13 §.

Den som utan behörig tullangivning eller medelst vilseledande åtgärder till riket inför eller söker införa vara, som enligt denna förordning icke får införas, straffes med dagsböter.

Vara som någon i strid mot denna förordning olovligen infört eller sökt införa skall förklaras förverkad jämte emballage eller kärl vari den förva-

ras. Kan egendom, som enligt denna förordning skolat förklaras förverkad, ej tillrättaskaffas gälde den brottslige dess värde. Framgår av omständigheterna att brottet skett av förbiseende, må av domstolens prövning bero, huruvida förverkandepåföljd skall inträda.

I fråga om åtal för förseelse, som avses i första stycket, och talan om förverkande av gods eller värde på grund av föreskrifterna i andra stycket ävensom beslag av gods, som kan antagas vara förverkat, och förfarandet med beslagttaget gods skall vad i allmänhet är stadgat om olovlig införsel av tullpliktig vara äga motsvarande tillämpning.

14 §.

Den som bryter mot villkor för tillgodonjutande av tillståndsbevis eller i strid mot stadgandet i 4 § första stycket disponerar å provianteringsfrilager upplagd vara annorledes än till fartygs, buss eller luftfartygs proviantering eller utrustning i föreskriven ordning straffes med dagsböter.

15 §.

Försäljningssumma för förverkat gods samt belopp som utgivits i stället för sådant gods tillfalla kronan.

16 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1953 och gäller till och med den 30 juni 1954.

Bilaga.

Förteckning

över varor, vilka enligt förordningen den 1953 angående reglering
av införseln av vissa slag av fisk icke få införas till riket
utan särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
29: 1	<i>Spillånga</i>
	<i>Färsk eller fryst fisk:</i>
29: 2	fiskfiléer
34	kolja
36	långa
37	makrill
ur 39	rödspätta
40	sill
42	strömming
43	torsk
ur 45	gråsej, horngädda (hornfisk), kummel, lubb, lyrtorsk (bleka), rödtunga, sandskädda (slätta) och vitling.
	<i>Saltad (även därefter torkad) fisk:</i>
47	makrill
48	sill
49	strömming
	<i>Kryddad eller sockersaltad fisk:</i>
52	sill
53	strömming

Förslag

till

förordning angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Fisk, skaldjur och produkter av fisk och skaldjur av de slag som angivas i *bilaga* till denna förordning få icke utföras ur riket utan särskilt tillstånd av statens jordbruksnämnd. Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas vara erforderliga.

Efter bemyndigande av Kungl. Maj:t och enligt grunder, som Kungl. Maj:t fastställer, äger jordbruksnämnden medgiva att varuslag, som omfattas av förordningen, må under villkor som bestämmas av nämnden utföras utan tillstånd som i första stycket sägs.

2 §.

Ansökan om utförseltillstånd skall avfattas enligt formulär, som fastställs av jordbruksnämnden.

3 §.

När utförseltillstånd meddelas, skall därom utfärdas skriftligt bevis angivande den myckenhet som får utföras, den tid under vilken utförseln får äga rum och de villkor i övrigt som må hava föreskrivits för tillgodonjutande av tillståndet.

Vid utförsel skall tillståndsbeviset företes för tullmyndigheten, som har att på beviset göra anteckning om dagen för utförseln, den myckenhet som utföres och det land till vilket utförseln äger rum.

Åt förening eller annan sammanslutning, som av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts förordnande, av jordbruksnämnden erhållit tillstånd att handhava utförsel av visst eller vissa slags varor, må utförseltillstånd utan begränsning till viss angiven myckenhet meddelas för viss tid eller tills vidare. I fråga om utförsel på grund av dylikt tillstånd skall vad i andra stycket stadgas icke äga tillämpning.

4 §.

Utan hinder av stadgandet i 1 § första stycket må vara utföras:

a) därest i fråga om dess införande till riket 8 § tulltaxeförordningen är tillämplig eller, beträffande tullfritt gods, skulle hava varit tillämplig om varan varit tullbelagd;

b) med fartyg, buss eller luftfartyg, som medförande godset på resa mellan utrikes orter anlöper svensk hamn;

c) under järnvägs eller postverkets kontroll under sådana förhållanden, att enligt 117 § tullstadgan förpassning därå icke erfordras;

d) såsom skeppsproviant eller i och för restaurangrörelse å järnvägståg, färja, buss eller luftfartyg, såvida godset prövas icke överstiga för ändamålet erforderlig myckenhet;

e) av resande eller å transportmedel anställda personer, såvida godset utgöres av förnödenheter som prövas icke överstiga behovet under resan;

f) då godset enligt föreskrifter, meddelade av generaltullstyrelsen, försändes landsvägen antingen över riket från en till annan utrikes ort eller över utlandet från en till annan ort inom riket.

Jordbruksnämnden äger meddela allmänna bestämmelser om ytterligare undantag från stadgandet i 1 § första stycket.

5 §.

För i 1 § omförmäld vara som utföres ur riket skall, i den mån Kungl. Maj:t i prisreglerande syfte så förordnar, erläggas avgift (*utförselavgift*).

Avgiftens storlek bestämmes av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

6 §.

Vad i 5 § stadgas skall icke äga tillämpning å vara, vilken landvägen annorledes än å järnväg utföres för gränsbefolkningens räkning eller vilken utföres under sådana förhållanden som avses i 4 § första stycket.

7 §.

Uppbörd och redovisning av utförselavgifter verkställas av jordbruksnämnden eller den nämnden därtill bemyndigad. Utförsel av vara för vilken utförselavgift skall utgå må ej ske utan att för tullmyndigheten företes bevis att avgiften erlagts eller deponerats eller att säkerhet för avgiften ställts.

Medel som inflyta genom upptagande av utförselavgift skola enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas för prisreglerande åtgärder på fiskets område.

8 §.

Om särskilda förhållanden föranleda därtill, må jordbruksnämnden meddela befrielse, helt eller delvis, från skyldighet att erlägga utförselavgift så ock medgiva återbäring av sådan avgift.

9 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna förordning meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, av jordbruksnämnden.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1953 och gäller till och med den 30 juni 1954.

Bilaga.

Förteckning

över varor, vilka enligt förordningen den 1953 angående reglering av utförelsen av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. icke få utföras ur riket utan särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
27—29	Skarpsill (vassbuk), kryddad eller saltad; ävensom sardeller, saltade eller inlagda
29: 1	Spillånga
29: 2—45	Färsk eller fryst fisk
46—51	Saltad (även därefter torkad) fisk
52—54	Kryddad eller sockersaltad fisk
55	Torkad (färsktorkad) fisk
56	Rökt fisk
57—59	Fiskrom, saltad eller på annat sätt beredd
60	Ostron
61—63	Kräftdjur; ävensom musslor
	<i>Konserver av fisk och skaldjur:</i>
315	sardiner och tonfisk; ävensom brissling (sprats) och dylika fiskslag, inlagda såsom sardiner
316	ansjovis
316: 1	inkokt lax
ur 317	andra konserver av fisk och skaldjur
ur 321: 3	Konserver av fiskbullar och fiskfärs

Inledning.

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1954, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Enligt kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt kungörelsen den 9 juni 1950 (nr 324) angående allmänt exportförbud, med i kungörelserna senare vidtagna ändringar och tillägg, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 30 maj 1952 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden till och med den 30 juni 1953, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som angivits i propositionen nr 96 till 1952 års riksdag samt jordbruksutskottets utlåtande nr 35/1952, anordna reglering av priserna på fisk samt av exporten på fisk av vissa slag ävensom förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t att de lån å 500 000, 2 500 000 och 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom särskilda beslut år 1946 beviljat de tre s. k. prisregleringsföreningarna, nämligen Ostkustfisk, centralförening u. p. a., Västkustfisk, förening u. p. a., och Sydkustfisk, förening u. p. a., skulle få innehas räntefritt jämväl för tiden den 1 juli 1952—den 30 juni 1953 såvitt gällde lånens halva belopp samt att lånen till återstående del under nämnda tid skulle löpa med 3,5 procent ränta. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna för kvalitetskontroll vid export av fisk och fiskprodukter skulle bestridas i första hand av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk samt i andra hand av medel, som stode till förfogande för fiskprisregleringsverksamheten. Slutligen bemyndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1952/53 för en befattningshavare med uppgift att främja fiskexporten disponera ett belopp av högst 75 000 kronor, varav 35 000 kronor från clearingkassan för fisk och 40 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.

I detta sammanhang har föredragande statsrådet vidare erinrat om att Kungl. Maj:t den 28 september 1951 uppdragit åt jordbruksnämnden att utreda frågan om vilka åtgärder till skydd för försäljningen av fladensill på den svenska marknaden, som kunde anses erforderliga, samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, vartill utredningen kunde ge anledning.

I skrivelse den 20 februari 1953 har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1953/54 m. m. Vid skrivelsen har bland annat fogats en inom jordbruksnämndens fisksektion upprättad promemoria angående åtgärder till skydd för försäljningen av fladensill. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörts i skrivelsen,

dels haft överläggningar med nämndens råd i fiskregleringsfrågor, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* och *statens priskontrollnämnd*. Sistnämnda båda myndigheter har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag, fiskeristyrelsen dock icke i vad angår den fortsatta importregleringen för fisk. Styrelsen har i detta avseende ingivit en den 27 februari 1953 dagtecknad framställning. Med anledning av jordbruksnämndens förslag har vidare *Sveriges fiskares riksförbund* i en skrift den 3 mars 1953 framfört vissa synpunkter på frågan om utrikeshandeln med fisk.

Föredragande statsrådet har vidare anmält, att *Sveriges fiskares riksförbund* i en den 4 augusti 1951 dagtecknad skrift hemställt om åtgärder för att åstadkomma en tillfredsställande inkomstnivå för yrkesfiskarna. Häröver har jordbruksnämnden avgivit yttrande den 8 april 1952.

Regleringen av priserna på fisk, m. m.

Nuvarande förhållanden.

Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis en redogörelse för *innebördens av prisregleringen* samt *fångst- och prisutvecklingen m. m.* (prop. s. 10—13).

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens överläggningar med berörda parter. I sin skrivelse meddelar nämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskareorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om en fortsatt prisreglering på fisk efter utgången av budgetåret 1952/53. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd i fiskregleringsfrågor.

Beträffande vad som förekommit vid dessa överläggningar anför nämnden inledningsvis, att det från fiskareorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk. Denna reglering innebär bland annat, att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konservströmming samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet.

Nämnden upplyser vidare, att fiskareorganisationerna allmänt uttalat önskemål om att vid utbetalning till regleringsföreningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel andra bedömningsgrunder skall komma till användning än de, som inrymmes i gällande direktiv för avvägningen av garantipriserna på fisk. Från västkustfiskarehåll har i detta sammanhang anmälts, att man avsåg att snarast upptaga detta spörsmål till diskussion och där-

efter till nämnden inkomma med eventuella förslag i ämnet. Vidare har föreningen Ostkustfisk hos nämnden anhållit, bland annat, att en utredning måtte verkställas dels för att belysa fiskarnas, närmast då strömmingsfiskarnas, inkomstförhållanden, dels ock för att klarlägga i vad mån målsättningen för de prisreglerande åtgärderna uppnåtts. Skulle utredningen i sistnämnda hänseende ge negativt resultat, har föreningen hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för att förverkliga ifrågavarande målsättning. Om kostnaderna härför icke kan bestridas av behållningen i prisregleringskassan för fisk, bör enligt föreningens mening underskottet täckas genom anslag på riksstaten. Föreningarna Ostkustfisk och Sydkustfisk har vidare anhållit, att de även under nästa budgetår skall få åtnjuta räntefrihet för halva beloppet av de till dem utlämnade statslånen. Föreningen Väst kustfisk har i detta avseende framfört önskemål om räntefrihet till lånens hela belopp. Till stöd härför har föreningen framför allt åberopat de betydande ränteförluster, som åsamkats den under det gångna året och som även framdeles kan komma att uppstå på utestående exportfordringar, ävensom de premiekostnader, som sammanhänger med erhållen exportkreditgaranti. Sistnämnda förening har även anhållit, att det av föreningen erhållna statslånet måtte höjas till 5,5 miljoner kronor för att bereda föreningen ytterligare rörelsekapital.

Nämnden meddelar även, att färskfiskhandelns representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssystemet. Representanter för konservindustrien har förklarat sig i princip ej ha något att erinra mot en fortsatt prisreglering men har framhållit betydelsen av att fångstbegränsningarna inom fisket mera avpassas efter industriens behov. Slutligen har från saltsillhandlarnas sida bland annat framhållits vikten av att åtgärder vidtages för en rationalisering av sillfisket, innebärande att nuvarande fångstransonering ersättes med en begränsning av antalet i fisket deltagande båtar.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför nämnden i sin skrivelse, att den funnit övervägande skäl tala för att det nuvarande systemet för prisreglering av fisk skall bibehållas även under budgetåret 1953/54. Enligt nämndens mening finns det anledning antaga, att föregående års relativt goda avsättningsmöjligheter icke kommer att bestå under innevarande år. På exportmarknaden har sålunda redan nu vissa tendenser gjort sig gällande, som tyder på att en sänkning av prisnivån kan komma att ske. I detta sammanhang erinrar nämnden vidare om de svårigheter, som under den senaste tiden uppkommit i fråga om exporten av fisk till Östtyskland. Nämnden framhåller vidare, att under det gångna året fortsatta ansträngningar gjorts att öka fiskkonsumtionen inom landet.

Med hänsyn till prisregleringsverksamhetens omfattning tillstyrker jordbruksnämnden, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår får disponera hela det dem tillerkända lånekapitalet, däribland den till föreningen Väst kustfisk och föreningen Sydkustfisk beviljade riksbankskrediten. Nämnden anser, att plan för de egentliga lånens amortering bör fastställas först

längre fram, sedan föreningarna själva hunnit samla erforderligt kapital för rörelsens bedrivande.

Vad angår föreningen Västskustfisks hemställan om ytterligare rörelsemedel vitsordar nämnden, att föreningen under andra halvåret 1952 varit i stort behov av ytterligare sådana medel för sin verksamhet. Under denna tid nödgades nämligen föreningen på grund av utestående exportfordringar, särskilt avseende Östtyskland, upplåna betydande belopp för att kunna verkställa avräkning med sina leverantörer. Härtill kommer, att under de senaste åren en successiv ökning skett av föreningens omsättning och därmed även av föreningens engagemang. Enligt nämndens mening synes skäl därför föreligga för en ökning av föreningens rörelsekapital. Nämnden anser sig emellertid icke böra biträda föreningens hemställan om en höjning av statslånet utan tillstyrker, att den föreningen tillerkända riksbankskrediten höjes till ett belopp av högst 5,5 miljoner kronor.

Beträffande den av regleringsföreningarna begärda räntefriheten anför nämnden, att den — med hänsyn till i tidigare propositioner gjorda uttalanden i ämnet — icke anser sig böra förorda, att föreningarna skall befrias från att under nästa budgetår betala ränta på lånens fulla belopp. Däremot hemställer nämnden, att föreningarna på grund av de svårigheter, under vilka de allttjämt har att arbeta, även under nästa budgetår skall bibehållas vid förmånen att vara befriade från skyldighet att betala ränta på lånens halva belopp.

I fråga om medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under tiden till den 1 juli 1954 förutsätter nämnden, att detta skall kunna täckas av den behållning å ej fullt 4 miljoner kronor, som vid årsskiftet förelåg på prisregleringsverksamheten, samt av de prisregleringsavgifter, som därefter kan inflyta. Enligt nämndens mening erfordras sålunda alljämt bemyndigande att upptaga regleringsavgifter enligt i huvudsak samma grunder som för närvarande.

Vad slutligen beträffar föreningen Ostkustfisks hemställan om en utredning rörande strömmingsfiskarnas ekonomiska ställning ifrågasätter nämnden, om icke en sådan utredning bör komma till stånd. Nämnden upplyser i detta sammanhang, att tillgängligt material ger vid handen att inkomstnivån för strömmingsfiskarna understiger inkomstnivån vid det större havsfisket. Detta förhållande har föranlett nämnden att genom relativt generösa utbetalningar av prisutjämningsmedel för överskottsströmming söka bidra till ett förbättrat ekonomiskt utbyte av strömmingsfisket. Ostkustfisket har sålunda — bortsett från de fonder å tillhoppa 543 168 kronor, som vid prisregleringssystemets införande ställdes till ostkustens förfogande — ur prisregleringskassan för fisk erhållit drygt 1 100 000 kronor utöver influtna regleringsavgifter för prisutjämning av överskottsströmming. Härjämte bör enligt nämndens mening beaktas det stöd, som strömmingsfiskarnas organisationer sedan ett flertal år åtnjuter genom att förstahandsförsäljningen av strömming förbehållits dem. Vidare erinrar nämnden om att auktorisationsfrågan på ostkusten är föremål för prövning av 1951 års fiskhandelsutredning.

Skydd för avsättningen inom landet av fladensill.

Fångst- och marknadsförhållandena m. m. I den vid jordbruksnämndens skrivelse fogade, inom nämndens fisksektion utarbetade promemorian framhålls inledningsvis, att konsumtionen av saltsill inom landet före det senaste världskriget huvudsakligen var inriktad på islandssill, medan den svenskfångade sillen till övervägande del fann avsättning utomlands, främst i färskt tillstånd. Den importerade sillen mötte knappast någon konkurrens av svenskfångad sill på den inhemska marknaden. Det svenska islandssillfisket var i förhållande till den totala sillkonsumtionen i Sverige av ringa betydelse. Kriget och avspärrningen medförde emellertid, att importen successivt minskades för att slutligen helt upphöra. Det svenska fiskets intensifierades och den svenskfångade sillen fick, så långt den förslog, tillgodose det inhemska behovet. När avspärrningen hävdes våren 1945, blev det åter möjligt att importera saltsill. De svenska västkustfiskarna upptog samma år ett sillfiske på Fladen Ground, vilket så småningom ledde till en betydande beredning av saltsill av god kvalitet. Från denna tid börjar konkurrensen på den inhemska marknaden mellan importsillen och fladensillen samt därmed även den svenska fiskarkårens krav på avsättningskydd för fladensillen.

Promemorian innehåller utförliga uppgifter i fråga om fångst- och marknadsförhållandena samt hittillsvarande statliga åtgärder till stöd för avsättningen av fladensill. En närmare redogörelse härför ävensom för *i promemorian framlagda förslag* beträffande framtida åtgärder på området återfinnes å s. 17—21 i propositionen.

Jordbruksnämndens framställning. I sin skrivelse den 20 februari 1953 lämnar nämnden en redogörelse för vissa överläggningar, som under utredningen av frågan om fladensillens avsättning ägt rum med av frågan berörda parter.

Nämnden anser det för egen del vara av största betydelse, att ansträngningar göres för att såvitt möjligt bereda fladensillen avsättning på den inhemska marknaden. Nämnden delar den i promemorian uttalade uppfattningen, att dessa strävanden på längre sikt måste inriktas på att genom olika åtgärder, bland annat i kvalitetsfrämjande och kostnadsbesparande syfte, söka ge fladensillen en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft. I vad det ankommer på fiskarna att vidtaga dylika åtgärder har nämnden för avsikt att inom ramen för den prisreglerande verksamheten med fiskets organisationer på västkusten upptaga dessa frågor till diskussion och undersöka de möjligheter, som kan föreligga för att genomföra de i promemorian framlagda förslagen. Nämnden ämnar vidare fortsätta sina undersökningar i syfte att ersätta den under föregående år införda frivilliga kvalitetskontrollen på saltad fladensill med obligatorisk kontroll av varan. Nämnden är även beredd att medverka till att samarbete upptages mellan fiskarnas och handelns representanter i frågor, som sammanhänger med av-

sättningen av fladensill. Intill dess denna sillsort blivit tillräckligt inarbetad på den svenska marknaden bör vidare enligt nämndens mening bidrag av allmänna medel få utgå för propaganda och upplysningsverksamhet.

Vad härefter angår de statliga ingripanden, som på kortare sikt kan behöva ske för att trygga avsättningen av fladensill, ansluter sig nämnden till de i promemorian framförda förslagen. I överensstämmelse härmed har nämnden för avsikt att, därest förhållandena icke föranleder till annat, under de närmaste åren upprätthålla förbud mot försäljning av islandssill, dock längst till och med utgången av september. Förbudet synes tillsvidare kunna grundas på kungörelsen den 6 maj 1949 (nr 179) om förbud mot försäljning av islandssill under viss tid av året. Någon utvidgning av försäljningsförbudet till andra sillsorter än islandssill anser nämnden däremot icke erforderlig eller lämplig. För dylika sillsorter har nämnden för avsikt att, om ej annat påkallas av marknadsläget, vägra importlicens under den tid, som nyssnämnda försäljningsförbud för islandssill är i tillämpning. Kombinationen av försäljningsförbudet och den avsedda importspärren skulle enligt nämndens uppfattning till sina verkningar på den svenska marknaden i allt väsentligt komma att överensstämma med det temporära »importförbud» för saltsill, som föreslagits i svenska västkustfiskarnas framställning. Avsikten med åtgärden skulle givetvis under den erforderliga övergångsperioden vara att tillfälligt reservera en rimlig del av den inhemska marknaden för den salta fladensillen. Ett prisstöd på denna väg åt denna sill anser nämnden däremot varken behövt eller ur allmänna synpunkter lämpligt. Vad till sist angår önskemålet från detaljhandelshåll om viss begränsning av försäljningsförbudets omfattning framhåller nämnden, att ett upprätthållande av försäljningsförbudet självfallet förutsätter, att förbudet måste omfatta all islandssill och sålunda även sill av ett tidigare års fångst.

Utrikeshandeln med fisk.

Exporten av fisk och fiskprodukter. Såsom framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen fordras i princip licens av jordbruksnämnden för export av fisk och fiskprodukter. Dessa produkter är emellertid alltsedan den 1 december 1950 upptagna bland de varuslag, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar tills vidare får exporteras utan särskild licens till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-blocket och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att denna får utnyttjas endast av affärsföretag, som är infört i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk och om prisreglering beträffande fisk, dels ock att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos nämnden registrera en förbindelse om iakttagande av de för licensfriheten uppställda villkoren.

Nämnden anför i sin skrivelse den 20 februari 1953, att nämnden i sådana frågor, som är av intresse för hela den svenska fiskerinäringen eller eljest av allmän betydelse, inhämtar utlåtande från det s. k. *fiskexportrådet*.

Vad beträffar *exporten till främmande länder med centraliserad import* har denna koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder.

I detta sammanhang framhåller nämnden, att behovet av ett organ motsvarande fiskexportrådet och av en centralisering utav fiskexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har bestyrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratagas rationellt, oundgängligen erforderligt att exporten även i fortsättningen skall kunna regleras i den omfattning som nu sker.

Nämnden erinrar härefter om att Kungl. Maj:t den 23 oktober 1952 meddelat föreskrifter om tillsättande av en *fiskexportrepresentant* med uppgift att verka för fiskexport. Denne avlönas med anlitan av clearingkassan för fisk och reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Nämnden framhåller vidare, att den i tidigare sammanhang anhållit, att ett särskilt anslag skulle uppföras till bestridande av kostnaderna för fiskexportrepresentanten. Som skäl härför återopade nämnden, att verksamheten i fråga kunde beräknas bli av bestående art samt att de medel, som innestod på sagda clearingkassa och reservationsanslag kunde behöva disponeras för andra ändamål. Under hänvisning härtill hemställer nämnden nu, att ett särskilt anslag av 100 000 kronor skall för ifrågavarande ändamål uppföras å riksstaten för nästa budgetår.

Nämnden framlägger härefter förslag i fråga om bestridande av kostnaderna för *kvalitetskontroll vid export av fisk och fiskprodukter*. Nämnden erinrar därvid om att Kungl. Maj:t den 30 maj 1952 föreskrivit, att ifrågavarande kostnader under innevarande budgetår skall bestridas i första hand av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk samt i andra hand av de medel, som står till förfogande för den prisreglerande verksamheten på fiskets område.

Enligt nämndens mening torde kostnaderna för exportkontrollen ej heller under nästa år kunna täckas av exportörernas kontrollavgifter. Nämnden anser dock, att svårigheter föreligger att nu beräkna det tillskott, som utöver kontrollavgifterna kommer att erfordras för kontrollens fullgörande. Storleken av detta tillskott är nämligen beroende av den framtida exportens omfattning och sammansättning. Ovissheten rörande dessa förhållanden torde kräva, att tillskottet upptages till samma belopp, som anvisats för innevarande budgetår, d. v. s. 75 000 kronor. Nämnden anser det icke böra komma i fråga att utanordna detta belopp från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., när sagda anslag kan behöva anlitas för andra ändamål. Icke heller synes beloppet böra bestridas ur prisregleringskassan för fisk, vilken enligt nämndens åsikt

av principiella skäl i möjligaste mån bör reserveras för sitt egentliga ändamål. Nämnden hemställer därför om bemyndigande att under nästa budgetår för kontrollens genomförande använda sammanlagt högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk.

Införande av särskilda författningar rörande importen och exporten på fiskets område. Nuvarande import- och exportreglering av fisk och fiskprodukter grundas som förut nämnts dels på kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud och dels på kungörelsen den 9 juni 1950 (nr 324) angående allmänt exportförbud med i kungörelserna senare gjorda ändringar och tillägg. Dessa författningar, som avser utrikeshandeln med varor av praktiskt taget alla slag utom jordbruksprodukter, har tillkommit i handels- och valutapolitiska syften, exportkungörelsen dessutom med hänsyn till varuförsörjningen inom landet.

I sin skrivelse den 20 februari 1953 föreslår jordbruksnämnden, att föreskrifter om import och export av fisk och fiskprodukter skall inordnas i särskilda av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade författningar liksom tidigare skett beträffande jordbruksprodukter. De nya författningarna bör enligt nämndens mening innefatta fullständigare direktiv i fråga om import- och exportregleringen än de nu gällande samt bör vidare ge möjlighet att reglera importen och exporten genom särskilda avgifter i stället för genom kvantitativa begränsningar. I enlighet med det anförda har nämnden utarbetat vid skrivelsen fogade utkast dels till förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk, dels ock till förordning angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Nämnden erinrar i detta sammanhang om att föredragande departementschefen i propositionen nr 48/1948 uttalat, att han med hänsyn till de handelspolitiska konsekvenserna och till de mycket begränsade fördelar, som skulle kunna uppnås, icke vore beredd att förorda, att den svenska fisken genom skärpta importrestriktioner på längre sikt skulle beredas ett ökat skydd på den inhemska marknaden. Någon ändring av de dåvarande export- och importregleringarna, vilka vore nödvändiga för prisregleringssystemets upprätthållande, ville departementschefen sålunda icke ifrågasätta. Nämnden anför vidare, att prisregleringen enligt samma proposition skall medverka till en skälig prisnivå på fisk och därmed ytterst äsyfta att vid rationella produktionsförhållanden ge fiskarna samma möjligheter som andra befolkningsgrupper att uppnå en skälig levnadsstandard och erhålla sin andel i den allmänna välförhållningen.

Jordbruksnämnden redogör härefter för *regleringen av utrikeshandeln med fisk under senare år* och anför därvid följande.

Regleringen av importen och exporten av fisk har efter kriget till en början handhåfts synnerligen restriktivt med hänsyn till föreliggande motiv av valuta-, handels- och försörjningspolitisk karaktär. I och med förbättringen av Sveriges valuta- och försörjningspolitiska läge samt tillkomsten av den europeiska betalningsunionen, har dessa motiv efter hand försvagats.

I samband härmed har även importen och exporten av fisk i viss utsträckning frigivits (liberaliserats). För ett flertal viktiga fiskslag upprätthålles emellertid alltjämt, särskilt på importsidan, mer eller mindre ingripande restriktioner, som icke enbart är betingade av valuta- och handelspolitiska motiv. Allteftersom motiven av detta slag bortfallit eller uttunnats, har det emellertid för nämnden, särskilt såvitt avser importen, framstått såsom alltmer tveksamt, i vad mån de för fiskprisregleringens upprätthållande i och för sig nödvändiga import- och exportregleringarna för fisk bör och kan upprätthållas med stöd av de allmänna import- och exportförbuden. Tveksamheten i fråga om det fortsatta handhavandet av importregleringen för fisk har ytterligare accentuerats i samband med klagomål, som under hösten 1952 från olika håll anförts över nämndens importlicensering för fisk.

Vidare lämnar nämnden en redogörelse för de *överbälgningar med representanter för fiskareorganisationer, handeln och konservindustrin*, som på föranstaltande av nämnden ägt rum i föreliggande ämne. Beträffande den *förstnämnda gruppens* ställningstagande i frågan anför nämnden.

Fiskareorganisationerna har förordat, att fiskvaror och skaldjur skall brytas ut ur de allmänna import- och exportkungörelserna och bli föremål för särskilda import- och exportförordningar, liknande dem, som år 1951 tillkommit för jordbruksregleringsvaror. Ramen för författningarna borde göras relativt vid, för att en reglering vid behov skulle kunna tillgripas för fisk och skaldjur av olika slag, helst även för fiskkonserver. Endast sådana periferiska varuslag som fiskrom och ostron borde undantagas från författningarnas giltighetsområde. Enligt fiskareorganisationerna torde den i propositionen nr 48/1948 angivna målsättningen för fiskets lönsamhet endast kunna uppnås, om man genom en importreglering sökte tillförsäkra landets fiskare skäliga priser även för andra viktiga fiskslag än de direkt prisreglerade. I detta sammanhang har insjöfiskarna särskilt vädjat om skydd mot alltför besvärande gösimport.

I fråga om de prisnivåer, som borde skyddas genom importreglering, har från fiskareorganisationernas sida framförts följande synpunkter.

a. För fiskslag, som är föremål för statligt prisstöd, företages i samband med fastställande av minimipriset m. m. i allmänhet ganska ingående undersökningar eller överväganden om vilka priser, som kan ge fisket avsedd lönsamhet. Den prisnivå för dessa fiskslag, som bör skyddas, torde sålunda vara relativt lätt att bestämma. Den förutsättes ligga något högre än förekommande statliga minimipriser. Dessa är nämligen avsedda att endast medverka till att ge fiskarna en skälig bärgning.

b. För fiskslag, som i handeln är lätt utbytbara mot de prisunderstödda fiskslagen, torde priset kunna bedömas i nära anslutning till de under punkt a angivna övervägandena.

c. Största svårigheten att bedöma vilket pris som skäligen bör skyddas föreligger givetvis i fråga om fiskslag, som svårligen eller icke alls kan utbytas mot prisunderstödd fisk. Hit hör exempelvis lax, ål och skarpsill. Särskild vikt måste här tillerkännas den bedömning, som i varje särskilt fall kan göras av fiskare och importörer, ävensom det samråd, som här — liksom i övrigt beträffande importen — måste ske mellan jordbruksnämnden och representanter för sagda parter (i deras egenskap av medlemmar i importråd eller i övrigt). Man är dock medveten om att även för här avsedda fiskslag utredningar om aktuella prissättningar och om fiskets lönsamhet efter hand måste genomföras i största möjliga utsträckning. Helt all-

mänt har fiskarrepresentanterna även rekommenderat ett samråd i importfrågor mellan nämnden och vederbörande prisregleringsförening.

Enligt fiskarnas mening är en avgiftsbeläggning enligt den ifrågasatta nya importförfattningen tillsvidare icke aktuell men kan längre fram tänkas bli lämplig i speciella lägen och för speciella fiskvaror. Som den normala formen för importreglering har fiskareorganisationernas representanter föreslagit individuella licenser med angivande av kvantiteter eller värden. Importmedgivanden skall i princip ske med hänsyn till tillgången på svensk fisk och föreliggande marknadsbehov. Skulle det undantagsvis befinnas lämpligt att genomföra reglering genom avgiftsbeläggning, bör avgiften användas för prisreglerande åtgärder på fiskets område. Fiskareorganisationernas representanter har för sin del tillstyrkt en exportförfattning,, som inrymmer möjlighet till uttagande av exportavgift.

I fråga om tillämpningen av en reglering av exporten har man från fiskareorganisationernas sida ansett sig kunna ansluta sig till vad som redan nu gäller.

De synpunkter beträffande importregleringen, som framförts av *fiskhandeln* och *konservindustrien* sammanfattar nämnden på följande sätt.

Fiskhandeln och konservindustrien har, närmast under hänvisning till att man inom ramen för ett i huvudsak på prisreglering baserat stöd till fisket icke torde nå fram till en skäligen standard för dess utöfvare, föreslagit att en allsidig utredning rörande den fortsatta fiskepolitikens utformning skall igångsättas med det snaraste, så att om möjligt ett ståndpunktstagande kan ske, innan frågan om förlängning av nu gällande förordning om viss reglering av handeln med fisk aktualiseras. Under motivering att det nuvarande prisregleringssystemet genom tillkomsten av en särskild importförfattning skulle erhålla en ny sanktion, anser man sig böra avstyrka förslag om sådan författning. I avvaktan på resultatet av en eventuell utredning bör hinder icke möta att — såsom skett under de fem senast förflutna åren — tillämpa den allmänna importförbudskungörelsen för att upprätthålla prisregleringen på fisk. Eventuella kompletterande direktiv för importregleringen bör innebära, att tillämpning av kungörelsen i sådant syfte får ske beträffande de fisksorter, som för närvarande är minimiprisreglerade genom nämndens försorg. I fråga om den prislösa, som bör skyddas, har bland annat anförts, att denna bör motsvara minimipriserna. Med hänsyn till den svenska fiskens i allmänhet överlägsna kvalitet, framställes icke anspråk på import av annan fisk än rödspätta, förrän priserna på den svenska fisken stigit icke oväsentligt över minimipriset. Särskilda föreskrifter till komplettering av direktiven synes erfordras i fråga om rödspätta och kan även ifrågakomma beträffande salt sill samt beträffande sockersaltad och kryddad sill som råvara för konservindustrien. Importtillstånd bör liksom för närvarande kunna utfärdas utan angivande av kvantitet och värde. En ytterligare motivering för avstyrkande av en ny importförfattning ligger däri, att en sådan skulle öppna möjligheter till reglering av importen genom införselavgifter, varvid bland annat en avgiftsbeläggning skulle kunna innebära en beskattning av konsumenterna. Om avgifter skall införas, bör användningen av inflytande medel icke begränsas till prisreglerande åtgärder utan över huvud avse åtgärder till fiskets fromma av annan karaktär än sådana, som brukar bestridas genom anslag på riksstaten.

Enligt jordbruksnämndens uppfattning understryker de framkomna meningsskiljaktigheterna ytterligare behovet av klarare och fullständigare direktiv på ifrågavarande område. Att de föreslagna författningarna utfärdas

föregriper enligt nämndens mening icke en omprövning av det nuvarande prisregleringssystemet på grundval av en sådan utredning, varom handeln och konservindustrien hemställt. Nämnden framhåller, att man såsom resultat av en sådan utredning uppenbarligen även räknat med genomgripande förändringar i den statliga prisregleringen, vilken enligt hittills gällande direktiv utgör nämndens huvudsakliga uppgift på området. Redan med hänsyn härtill anser sig nämnden — lika litet som i fråga om den av föreningen Ostkustfisk föreslagna utredningen rörande strömmingsfisket — icke böra taga ställning till frågan, huruvida den föreslagna utredningen bör komma till stånd. Om Kungl. Maj:t skulle finna sig böra förordna om utredning av frågan om prisregleringssystemet, hemställer nämnden, att utredningen icke måtte uppdragas åt nämnden. Uppenbarligen äger dock de två nu berörda utredningsförslagen så nära samband att, i händelse av bifall till dem båda, utredningarna bör anförtros åt ett och samma utredningsorgan. Med hänsyn till de framställda önskemålen om utredning bör enligt nämnden de föreslagna författningarna lämpligen erhålla tidsbegränsad giltighet, dock i varje fall åtminstone till och med den 30 juli 1954, då giltighetstiden för förordningen om viss reglering av handeln med fisk, m. m. utlöper.

Beträffande de framlagda *författningsförslagen* anför nämnden, att de utformats i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande författningar på jordbrukets område. Nämnden framhåller särskilt, att den nya importförordningen — liksom den allmänna importförbudskungörelsen — lämnar nämnden möjlighet att utfärda importtillstånd utan angivande av kvantitet eller värde, s. k. generell importlicens.

En principiell nyhet i de båda förslagen i förhållande till gällande allmänna import- och exportkungörelser är, framhåller nämnden, den fullmakt Kungl. Maj:t skulle erhålla att förordna om särskilda avgifter, utöver prisregleringsavgifter. Nämnden har härvid utgått från att en import- respektive exportreglering i vissa lägen, liksom på jordbrukets område, skulle kunna enklare administreras genom avgifter än genom kvantitativa begränsningar. Beträffande de föreslagna avgifterna anför nämnden vidare följande.

I fråga om *importen* avses lägen, då fiskarepriserna i Sverige med hänsyn till direktiven måste skyddas mot billigare utländsk fisk och en klar jämförelse kan anställas mellan i Sverige och i utlandet rådande prisnivå. Det ligger i sakens natur, att sådana jämförelser på fiskets område endast kan göras i fråga om relativt få varor och blott i mera speciella situationer. Exempelvis kan under nuvarande förhållanden en dylik avgift icke ifrågakomma för islandssill. Avgiftsbeläggningen är tänkt att smidigt kunna anpassas efter rådande prisnivåer men förutsättes vid varje tillfälle vara enhetlig för alla importörer och sålunda icke ha samma karaktär som den clearingavgift, vilken under krigsåren uttogs av importörerna.

Såvitt avser *exporten* förutses nu icke något läge, då avgift kan bli aktuell. Rättvisan torde emellertid kräva, att konsumenten, därest han skall erlagga de högre priser, som kan bli följden av en avgiftsbeläggning av import, även skall vid behov kunna skyddas mot den oskäligen prisstegring, som i knapphetslägen skulle bli följden av en ohämmad export. Dyligt skydd torde då i

flera fall lättare kunna ordnas genom en avgiftsbeläggning av eventuell export än genom kvantitativ exportbegränsning.

Vad härefter angår omfattningen av den föreslagna importregleringen anser nämnden övervägande skäl tala för att den skall få en ram, innefattande i första hand de fiskslag, som för närvarande är underkastade statlig minimiprissättning eller handelsreglering. Därutöver anser nämnden, att inom ramen för regleringen lämpligen bör medtagas färsk långa och horn-gädda, då dessa fiskslag tidvis har varit minimiprisreglerade. På grund av möjligheterna till substitution bör importregleringen även omfatta filéer av alla slag samt viss beredd fisk (makrill, sill, strömming och spillånga).

Däremot anser sig nämnden icke böra föreslå, att sådana fiskslag som lerskådda, bergtunga, flundra och skarpsill, vilka kan substituera minimiprisreglerad fisk, skall inrymmas i förordningen. Såsom skäl härför anför nämnden.

Med den föreslagna begränsningen av förordningens ram faller sålunda utanför denna alla fiskslag, som är att hänföra till insjöfisket, däribland gös, vidare lax samt av viktigare saltsjöfisk skarpsill, samtliga skaldjur, däribland hummer, och redan nu frilistade varuslag som exempelvis ål. Förutom att skarpsillen icke är prisreglerad har nämnden ansett, att detta fiskslag såsom råvara för konservindustrin icke bör innefattas i importregleringen. Därvid har nämnden utgått från att samarbetet mellan fiskareorganisationerna och konservindustrin angående bland annat tillförseln och prissättningen på svenskfångad skarpsill skall komma att leda till att industrien förser sig med råvara utan att någon nämnvärd import behöver ske. För lönsamheten av fisket i Östersjön är laxen av stor betydelse. Såväl importen som exporten av lax är omfattande. Den enda insjöfisk, som under senare år tilldragit sig intresse vid import, är gösen, vilken är föremål för en kvoterad import från Nederländerna. Vissa sociala skäl har anförts till stöd för en fortsatt importreglering av hummer, för vilken gäller en kvoterad import med den 26 oktober som första införseldag. Några undersökningar beträffande lönsamheten av fisket efter lax, gös, och hummer, vilka kan åberopas för att medtaga även dessa varuslag inom ramen för den föreslagna förordningen, föreligger emellertid icke hos nämnden. Ett speciellt skäl att ej helt öppna importen av lax kan ligga i det förhållandet, att en sådan åtgärd skulle till förfång för svenska fiskare underlätta utländska fiskares landningar i Sverige och därmed bidra till en minskning av beståndet i Östersjön. Där-est hummern skulle komma att inkluderas i importregleringen bör gällande förordning om handelsreglering av fisk m. m. utvidgas att omfatta jämväl detta varuslag.

Nämnden framhåller vidare, att någon ytterligare liberalisering av fiskimporten icke för närvarande ifrågasättes. Från kungörelsen om allmänt importförbud bör sålunda undantagas endast de fiskslag, som den av nämnden föreslagna importförfattningen kan komma att omfatta, lämpligen genom att sistnämnda förordning upptages i bilaga 2 till kungörelsen nr 82/1947.

Beträffande den prisnivå, som bör skyddas, anför nämnden följande.

Ifrågavarande prisnivå bör bedömas med utgångspunkt från de statligt fastställda minimipriserna. Detta behöver — såsom framhållits i handels- och konservindustriens framställning — icke innebära, att import skall kom-

ma till stånd så snart minimipriset uppnåtts. Utan avseende vid prisnivån bör import kunna medges för tillgodoseende av speciella marknadsbehov, exempelvis under vissa förhållanden behovet i Norrland. På sätt nämnden i annat sammanhang anfört bör den salta fladensillen genom viss importreglering tillsvidare beredas rimligt utrymme på den inhemska marknaden oberoende av prissynpunkterna. Kvotering av import torde icke böra tillgripas annat än när tvingande skäl därtill föreligger. Nämnden avser att även i fortsättningen handlägga ärendena rörande import av prisreglerad fisk i huvudsaklig överensstämmelse med vad som tillämpas för närvarande. Till ledning för nämndens bedömning av importbehovet av färsk fisk inhämtas, bland annat, rapporter beträffande tillförseln av och förstahandspriserna på svensk fisk samt synpunkter från de inom varje prisregleringsområde inrättade s. k. importråden, i vilka såväl fiskare- samt handelsorganisationer är företrädare. I viktigare frågor sker samråd jämväl med fiskarnas organisationer i särskild ordning samt med Sveriges färskfiskimportförening u. p. a. Ifråga om importen av beredd sill inhämtar nämnden uttalanden från berörda parter.

Vad angår författningen rörande regleringen av exporten framhåller nämnden, att denna reglering med hänsyn till direktiven angående exporten till centraliserade marknader bör omfatta samtliga slag av fisk och skaldjur. Då en centralisering av konserverexporten kan bli påkallad, har i den till nämndens författningsförslag fogade bilagan jämväl upptagits konserver av fisk och skaldjur samt vissa andra fiskprodukter. Ifråga om fisk, som anskaffats i strid mot gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk samt om prisreglering beträffande fisk, bör författningen bli tillämplig även vid export till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-blocket och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Författningens huvudsyften blir alltså tillsvidare dels att möjliggöra en lämplig dirigeringsav exporten till centraliserade marknader, dels att skapa trygghet för prisregleringssystemets upprätthållande, dels ock att förhindra utfyllnad av svenska exportkontingenter med till Sverige importerad fisk.

Beträffande användningen av de medel, som kan komma att inflyta genom upptagande av införsel- och utförselavgifter, anser nämnden att det bör få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut i varje särskilt fall. Enligt nämndens mening bör dock medlen i princip användas för prisreglerande åtgärder på fiskets område.

Fiskeristyrelsen har i skrivelse den 27 februari 1953 i anledning av nämndens framställning redogjort för sin inställning till den föreslagna importregleringen. Styrelsen erinrar inledningsvis om att syftet med prisregleringen å fisk enligt propositionen nr 48/1948 bör vara att bereda fiskarna möjlighet att vid rationella produktionsförhållanden uppnå en skäligen levnadsstandard. En förutsättning för att en prisreglering skall kunna genomföras och nå nämnda syfte utgör enligt styrelsens mening, att möjlighet finnes att vid behov reglera importen och exporten av fisk. Den omfattning, i vilken prisregleringen för att fylla det angivna syftet måste tillgripas, växlar med de allmänna konjunkturerna och marknadsläget för de olika fiskslagen. Jäm-

sides härmed förändras alltså behovet av import- och exportreglering. Ibland kan denna behöva omfatta ett stort antal fiskslag; i andra fall åter kan den måhända inskränkas till ett fåtal. Enligt styrelsens mening har nämnden i sitt förslag till importreglering beaktat dessa synpunkter. Även i övrigt finner styrelsen nämndens författningsförslag ändamålsenligt. Däremot anser styrelsen den till förslaget fogade förteckningen över varor, på vilka förordningen skulle vara tillämplig, otillfredsställande. Förteckningen omfattar enligt styrelsens uppfattning för få varuslag och hindrar därigenom en smidig anpassning av regleringen till konjunkturerna. I detta sammanhang erinrar styrelsen om att Sveriges handelsbalans i fråga om fiskeriprodukter under de senaste åren successivt försämrats. Det är därför enligt styrelsen ingalunda otroligt, att importregleringen inom en snar framtid kan behöva utsträckas till andra fiskslag än de som nu omfattas av densamma, därest den av statsmakterna gällande målsättningen för fiskeripolitiken skall kunna fullföljas. Under sådana omständigheter har styrelsen funnit det otillräckligt att i den ifrågavarande förteckningen huvudsakligen upptaga endast sådana fiskslag, som för närvarande är underkastade statlig minimiprissättning eller handelsreglering. Styrelsen anför vidare.

I förteckningen har ett par fiskslag medtagits på grund av att de förut tidvis varit minimiprisreglerade. Härigenom har en för det svenska fisket i jämförelse med många andra så föga betydelsefull fisk som horngädda kommit med. En så ekonomisk viktig fisk som skarpsill har däremot uteslutits, vilket bland annat motiverats med att nämnden utgått från att samarbetet mellan fiskareorganisationerna och konservindustrin angående tillförseln och prissättningen på svenskfångad skarpsill kommer att leda till att industrien förser sig med råvara utan att någon nämnvärd import skall behöva äga rum. Man förutsätter alltså att fiskarnas och industriens eller handelsorganisationer frivilligt kommer överens om en viss avvägning mellan inhemsk produktion och import. Med denna motivering skulle ju med visst fog kunna hävdas, att all statlig reglering på området vore obehövlig. Ifråga om gös, lax och hummer har nämnden själv anfört starka skäl för att dessa fiskslag skall omfattas av importregleringen men har ändå uteslutit dem.

I fortsättningen anför styrelsen, att importregleringen, om så anses erforderligt, bör kunna omfatta huvudmassan av de fiskeriprodukter, vilkas införande till riket under vissa förhållanden mer avsevärt kan inverka på det svenska fisket. Styrelsen har därmed icke velat säga, att denna reglering för närvarande borde utvidgas utöver sin nuvarande omfattning, en fråga som styrelsen ansett sig icke ha anledning att taga ställning till i förevarande sammanhang. Styrelsen framhåller, att enligt den föreslagna importförordningen en sådan anordning kan vidtagas utan svårighet, att varuslag, som omfattas av förordningen, ändå tillsvidare får införas utan särskilt tillstånd.

Under åberopande av här återgivna skäl förordar styrelsen, att utöver de varor, som nämnden upptagit i den till författningsförslaget fogade förteckningen, även måtte medtagas följande varor, nämligen saltad eller kryddad skarpsill, färsk eller fryst gädda, gös, lax och laxöring, skarpsill, ål, hummer samt djuphavsräka.

Även *Sveriges fiskares riksförbund* har i sin den 3 mars 1953 dagtecknade skrivelse framhållit det angelägna i att författningarna — närmast då importförordningen — får en så vid ram, att de kommer att omfatta alla slag av fisk och skaldjur. Förbundet anser vidare, att generella importlicenser icke bör komma i fråga. Sådana licenser skall alltså enligt förbundets mening innehålla angivelse av varans kvantitet eller värde. Huvuddelen av förbundets skrivelse ägnas åt att bemöta vissa i fiskhandelns och konservindustriens ovannämnda framställning den 3 februari 1953 anförda synpunkter i olika frågor rörande fiskerinäringen. Beträffande det från nämnda håll framförda yrkandet om en utredning rörande den svenska fiskepolitiken anför förbundet, att det med hänsyn till uttalandena i propositionen nr 48/1948 och den inom 1951 års fiskhandelsutredning pågående prövningen av frågan om auktorisation för producentföreningar icke anser skäl för närvarande föreligga att igångsätta en dylik utredning.

Föredragande statsrådet.

Föredragande statsrådet har anført bland annat följande.

»Det svenska havsfiskets avkastning har under de senaste fem åren varit omkring 50 procent högre än före det andra världskriget med förhållandevis små växlingar i fångstmängden från år till år. Till följd av sjunkande priser på fisk och fiskprodukter, icke minst vid export, nedgick dock fångstvärdet åren 1949 och 1950 icke oväsentligt i förhållande till det ur fiskets synpunkt gynnsamma året 1948. För åren 1951 och 1952 redovisas åter stigande fångstvärden, vilken utveckling emellertid får ses mot bakgrunden av den under samma tid stigande allmänna prisnivån inom landet.

Dessa förändringar i prisnivån gör det vanskligt att bedöma utvecklingen av den reella lönsamheten inom fisket. Mot de senaste årens stigande priser på fiskfångsterna måste ställas den samtidigt skeende fördyringen av driftskostnaderna. Såsom jag uttalade i propositionen nr 96 till föregående års riksdag fick fiskerinäringen under år 1951 vidkännas betydande avbräck till följd av den i vissa fall synnerligen kraftiga prisstegring, som under nämnda år inträffade å dess förnödenheter. Under år 1952 synes emellertid en stabilisering ha ägt rum av prisnivån för fiskets förnödenheter med en på senare tider skönjbar tendens till prissänkningar. Även om en sådan utveckling i och för sig bör vara ägnad att förbättra fiskerinäringens lönsamhet, är denna dock i fortsättningen liksom hittills främst beroende på att fiskets produkter kan avsättas till skäliga priser.

Det stöd i strävandena att uppnå sådana priser vid fiskarnas försäljning av sina fångster, som den prisreglerande verksamheten på fiskets område utgör, anser jag under dylika omständigheter erforderligt även under nästa budgetår. Nämnda verksamhet torde därför böra fortsätta. Jämväl grunderna för regleringen synes böra bibehållas i huvudsak oförändrade. Det torde sålunda få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts be-

myndigande, statens jordbruksnämnd att handha prisregleringen i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som riksdagen godkänt.

I detta sammanhang vill jag erinra om att dåvarande chefen för jordbruksdepartementet i propositionen nr 81 till 1951 års riksdag angående regleringen av priserna på fisk m. m. under budgetåret 1951/52 framhöll, att de riktlinjer, som riksdagen tidigare godkänt, bland annat innebure att fiskerinäringens utövare skulle ha samma möjligheter som andra befolkningsgrupper att vid rationella produktionsförhållanden uppnå en skälig levnadsstandard och erhålla sin del i den allmänna välförhållanden. Med utgångspunkt härifrån gjorde han i sagda proposition vissa uttalanden angående sättet för handhavandet av prisregleringen.

Vid de överläggningar, som jordbruksnämnden haft med företrädare för fiskerinäringen, representerande fisket, fiskhandeln och fiskindustrien, angående den fortsatta prisregleringsverksamheten har från ostkustfiskets sida framförts förslag om att en utredning skall verkställas dels för att belysa fiskarnas — närmast strömmingsfiskarnas — inkomstförhållanden, dels ock för att klarlägga i vad mån det angivna målet för de prisreglerande åtgärderna uppnåtts. Skulle utredningen visa, att målet icke nåtts, borde åtgärder vidtagas för att förverkliga målsättningen, om så behövdes med anlitande av anslag på riksstaten. Vidare har av representanterna för handeln och konservindustrien, under hänvisning till att man inom ramen för ett huvudsakligen på prisreglering baserat stöd till fisket knappast kan ernå skälig standard för fiskets utövare, föreslagits en allsidig utredning rörande utformningen av den fortsatta fiskepolitiken.

Med anledning av de sålunda framförda utredningskraven vill jag till en början erinra om att de förut berörda riktlinjerna för prisregleringen på fisk i väsentliga delar grundar sig på ett förslag i ämnet, som på sin tid framlades av 1945 års fiskeriutredning och som — med vissa av dåvarande departementschefen föreslagna ändringar — godkändes av 1948 års riksdag (prop. nr 48, jbr. utsk. utl. nr 17). I väsentliga delar innebär detta förslag ett godtagande av det prisregleringssystem, som tillämpats sedan april 1946. Förhållandena inom fiskerinäringen har sedan dess otvivelaktigt undergått betydelsefulla förändringar, framför allt bestående däri, att fisket utvecklats till en exportnäring i högre grad än man tidigare räknat med. Den första efterkrigstidens utbyggnad av fiskeflottan har sålunda medgett en betydande ökning av fångsterna. I ännu högre grad än vad fallet var tidigare har det svenska fisket därigenom under de senaste åren för sin ekonomi varit beroende av exporten av fisk och fiskprodukter. Samtidigt har importen av fisk kommit mera i blickpunkten, och därmed har starkare krav framkommit på en begränsning av importen av fisk och fiskprodukter. Under sådana omständigheter föreligger enligt min mening skäl att ompröva riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område, varvid även de nuvarande direktiven för den speciella importregleringen på området synes böra behandlas. Jag har fördenskull för avsikt att hos Kungl. Maj:t

hemställa om bemyndigande att tillkalla särskilda sakkunniga för utredning av ifrågavarande spørsmål. I avvaktan på att utredningsarbetet slutföres, torde såsom redan anförts prisregleringen på fiskets område handhas i huvudsak på samma sätt som hittills i enlighet med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen nr 81/1951.

Av den redogörelse, jordbruksnämnden lämnat rörande *k o s t n a d e r n a* för upprätthållandet av prisregleringen, framgår att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1952 rätt avsevärt understigit summan av de under året influtna regleringsavgifterna. Behållningen av prisregleringsmedel utgjorde sålunda den 1 januari 1953 cirka 4 miljoner kronor mot 2,3 miljoner kronor den 1 januari 1952. I likhet med nämnden förutsätter jag, att medelsbehovet för att upprätthålla prisregleringen under nästa budgetår skall kunna täckas av prisregleringsmedel. Några anslag å riksstaten erfordras alltså icke för ändamålet.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten har jordbruksnämnden förordat, att regleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och riksbankskrediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1953/54. Nämnden har vidare i anledning av förslag om utökning av tidigare beviljat statslån förordat, att den kredit, som ställts till föreningen Västkustfisks disposition, skall ökas från 2,5 till 5,5 miljoner kronor. Som skäl har därvid angivits, dels att föreningen på grund av utestående exportfordringar nödgats upplåna medel för att kunna göra avräkning med sina leverantörer, dels ock att det skett en successiv ökning av föreningens omsättning. För egen del anser jag mig böra tillstyrka, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår skall få disponera över sina statslån samt åtnjuta viss riksbankskredit. Vad beträffar storleken av sistnämnda kredit finner jag mig kunna godtaga vad nämnden föreslagit; dock anser jag mig på grund av läget på kreditmarknaden icke kunna förorda större höjning av föreningen Västkustfisks riksbankskredit än med 0,5 miljoner kronor till 3 miljoner kronor.

I propositionen nr 81/1951 uttalade föredragande departementschefen, att han med hänsyn till de svårigheter, som utvecklingen inom fiskerinäringen kunde väntas komma att medföra för regleringsföreningarna, såsom en övergångsåtgärd ville förorda att föreningarna under budgetåret 1951/52 skulle vara befriade från att betala ränta å halva beloppet av beviljade statslån. För återstoden av lånen borde utgå ränta efter 3,5 procent. Vad sålunda anförts godkändes av riksdagen. Samma ståndpunkt intogs även av 1952 års riksdag beträffande budgetåret 1952/53. Med anledning av de nu föreliggande framställningarna i ämnet vill jag understryka, att räntefriheten var avsedd att gälla endast under en övergångstid. Då föreningarna emellertid fortfarande har att arbeta under vissa svårigheter, anser jag mig böra förorda, att de i avvaktan på resultatet av den av mig föreslagna utredningen skall jämväl för budgetåret 1953/54 bibehållas vid förmånen att vara befriade från skyldigheten att betala ränta å lånens halva belopp.

För återstoden bör liksom hittills utgå ränta efter 3,5 procent. Önskemålet om räntefrihet för lånens hela belopp kan jag således icke biträda.

Den anordning med centralisering av exporten till särskilda organ, vilken under några år tillämpats beträffande länder med centraliserad import, synes även under det gångna året ha fungerat tillfredsställande. Såsom jordbruksnämnden anfört synes det erforderligt att, för att rationellt tillvarataga föreliggande exportmöjligheter, även i fortsättningen reglera exporten i ungefär samma omfattning som för närvarande. Även under budgetåret 1953/54 torde således i fråga om exporten böra tillämpas i huvudsak de grunder, som följts under innevarande budgetår.

Genom beslut av 1952 års riksdag ställdes ett belopp av 75 000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande till kostnaden för inrättandet från och med budgetåret 1952/53 av en befattning, vars innehavare skulle få till uppgift att särskilt verka för exporten av fisk. Av beloppet utgick 35 000 kronor ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk och 40 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Sedermera har Kungl. Maj:t utsett innehavare av befattningen samt meddelat närmare föreskrifter om dennes arbetsuppgifter, stationeringsort och tjänstgöringsförhållanden i övrigt.

För budgetåret 1953/54 torde enahanda belopp vara tillfyllest, därest Stockholm skall anses såsom stationeringsort. Skulle befattningshavaren däremot komma att stationeras utomlands, synes i enlighet med jordbruksnämndens uppskattning ett belopp av 100 000 kronor behöva tagas i anspråk. Med hänsyn till att frågan om dispositionen av nyssnämnda reservationsanslag för nästa budgetår redan varit föremål för riksdagens prövning, är jag icke beredd att nu föreslå att större belopp än för innevarande budgetår skall få tagas i anspråk av anslaget för här ifrågakvarande ändamål. Därest riksdagen icke har något att erinra, torde emellertid de medel, som kan komma att erfordras därutöver, få utgå av clearingkassan för fisk. Jag hemställer sålunda, att av det för befattningens upprätthållande under nästa budgetår erforderliga beloppet — högst 100 000 kronor — 40 000 kronor skall få tagas i anspråk ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt återstoden bestridas ur clearingkassan för fisk.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontrollen vid export av fisk och fiskprodukter bestrides i enlighet med beslut av 1952 års riksdag i första hand av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 75 000 kronor ur clearingkassan för fisk samt i andra hand av de medel, som står till förfogande för den prisreglerande verksamheten på fiskets område. Jordbruksnämnden, som förutsätter, att det ej heller under nästa budgetår skall bli möjligt att helt bestrida kontrollkostnaderna med de avgifter, som uttages av exportörerna, förordar att merkostnaderna skall täckas uteslutande med medel från clearingkassan för fisk. Enligt nämndens uppfattning bör man nämligen av principiella skäl und-

vika att för sådant ändamål använda medel, avsedda för den prisreglerande verksamheten. Jag delar denna uppfattning. Med hänsyn härtill tillstyrker jag i enlighet med nämndens beräkning att ett belopp av högst 75 000 kronor skall för budgetåret 1953/54 få tagas i anspråk ur nyssnämnda clearingkassa för att bestrida de kostnader för kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter, som icke kan täckas genom influtna kontrollavgifter.

Konsumtionen av saltsill inom landet var före kriget så gott som uteslutande inriktad på importerad vara, främst islandssill, vilken mötte föga konkurrens av svenskfångad vara. Efter kriget har förhållandena i detta hänseende förändrats genom tillkomsten av sillfisket vid Fladen Ground i Nordsjön, vilket fiske numera utgör grundvalen för en betydande beredning av saltsill av god kvalitet. I motsats till den svenska sill, som fångades och saltades under förkrigstiden, har fladensillen en betydande marknad inom landet.

Fladenfisket har utvecklats till ett för de svenska västkustfiskarna mycket betydelsefullt fiske med avseende å såväl fångstens storlek som det ekonomiska utbytte, det ger sina utövare. Betydelsen i detta hänseende av fladenfisket samt konkurrensen mellan fladensill och saltad importsill har lett till att västkustfiskarna hemställt om avsättningskydd för fladensillen. Detta önskemål har hittills blivit tillmötesgått främst på så sätt, att jordbruksnämnden med stöd av en utav Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse meddelat förbud mot försäljning av islandssill under viss del av året. Jag torde i detta sammanhang få erinra om att krav från fiskarnas sida på ytterligare skyddsåtgärder — närmast i form av importförbud i fråga om salt sill under den tid, nyssnämnda försäljningsförbud gäller — på sin tid föranledde Kungl. Maj:t att uppdraga åt nämnden att utreda frågan om vilka åtgärder till skydd för försäljningen av fladensill på den svenska marknaden som kunde anses erforderliga. Nämnden har nu slutfört detta utredningsuppdrag.

I likhet med nämnden anser jag, att ansträngningarna att öka avsättningen av fladensill inom landet på längre sikt måste inriktas på att genom olika åtgöranden i bland annat kvalitetsbefrämjande och kostnadsbesparande syfte söka bibringa denna en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft. Emellertid torde, såsom nämnden framhållit, på kort sikt därutöver fordras vissa åtgärder för att trygga avsättningen av fladensill. Nämnden har för sin del tillkännagivit, att den har för avsikt att, såvida icke förhållandena föranleder till annat, även under de närmaste åren upprätthålla temporärt förbud mot försäljning av islandssill. Häremot har jag intet att erinra. Ej heller har jag något att invända mot att nämnden, där ej annat påkallas av marknadsläget, förhindrar importen för annan sill än islandssill under den tid, försäljningsförbud råder för sistnämnda vara. Genom dessa båda åtgärder i förening torde man enligt min mening i allt väsentligt uppnå samma verkningar som om man tillmötesginge det från fiskarehåll framförda kravet på temporärt importförbud för all saltsill. Samtidigt skulle man undgå de olägenheter i olika avseenden, som förknippas med ett förbud av sistnämnda slag.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker allt fortfarande med stöd av de för utrikeshandeln med praktiskt taget alla varor utom jordbruksprodukter gällande kungörelserna om allmänt importförbud respektive allmänt exportförbud. Dessa har tillkommit i handels- och valutapolitiska syften, sistnämnda kungörelse dessutom med tanke på varuförsörjningen inom landet. Vid tillämpningen av kungörelserna skall dessutom när det gäller fisk och fiskprodukter beaktas vissa av Kungl. Maj:t och riksdagen givna direktiv i ämnet. I fråga om importen har dessa direktiv nära samband med det prisregleringssystem, som upprätthålles på fiskets område. Beträffande exporten avser de främst centralisering av denna till länder med centraliserad import.

Jordbruksnämnden har framhållit att, allteftersom de valuta- eller handelspolitiska motiven för upprätthållandet av regleringen av utrikeshandeln med fisk bortfaller eller uttunnas, det för nämnden framstår såsom alltmer tveksamt, i vad mån de för fiskprisregleringens upprätthållande nödvändiga import- och exportregleringarna bör och kan handhas med stöd av de allmänna import- och exportkungörelserna. På grund av den sålunda rådande tveksamheten och inför utsikten av ett upphävande helt eller delvis av förut angivna import- och exportförbud anser jag i likhet med nämnden, att det är lämpligt att bestämmelserna om fisk och skaldjur i den omfattning, som i det följande anges, brytes ut ur nyssnämnda kungörelser samt intages i särskilda import- och exportförordningar liknande dem, som tidigare tillkommit för varor, hörande under jordbruksregleringen.

Vad till en början angår exportförfattningen förordar jordbruksnämnden, under hänvisning bland annat till det fortsatta behovet av centraliserad export till vissa marknader, att författningen skall omfatta alla slag av fisk och skaldjur. Häremot torde icke vara något att erinra.

I fråga om importförfattningen anser jordbruksnämnden, att denna i första hand bör omfatta de fiskslag, som för närvarande är underkastade statlig minimiprissättning eller handelsreglering. Härutöver bör enligt nämndens mening medtagas färsk långa och horngädda, enär dessa fiskslag tidigare varit minimiprisreglerade. På grund av möjligheterna till substitution föreslås vidare, att filéer av alla slag skall medtagas liksom även beredd sill, strömming, makrill och spillånga. Däremot bör sådana fiskslag, som är att hänföra till insjöfisket, samt lax, skarpsill och viss annan saltsjöfisk ävensom skaldjur samt redan frilistade fiskslag såsom ål icke inrymmas i författningen. För min del kan jag, i avbidan på resultatet av förut nämnda utredning, ansluta mig till nämndens uppfattning. Att såsom fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund förordat ge importförfattningen en väsentligt vidare ram, finner jag mig således icke för närvarande kunna tillstyrka. Ej heller kan jag biträda förbundets hemställan, att generella importlicenser icke längre skall få komma i fråga. Jag förutsätter emellertid därvid, att ändring av det nuvarande användningsområdet för dylika licenser icke kommer att äga rum, utan att samråd skett med representanter för fiskerinäringen.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit i fråga om importförordningens omfattning torde från kungörelsen om allmänt importförbud böra undantagas de varuslag, som den nu föreslagna importförordningen kan komma att omfatta. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga denna författningsändring.

I samband härmed aktualiseras frågan vilken prisnivå för fisk som bör skyddas genom importregleringen. Här om föreligger olika meningar. Jag är emellertid icke beredd att nu taga ställning till spörsmålet, huruvida i detta hänseende någon ändring bör ske i de principer, som tillämpats under senare år. Därmed bör enligt min mening få anstå, tills resultatet föreligger av den utredning rörande den prisreglerande verksamheten på fiskets område, vilken jag tidigare behådat. Intill dess torde importen liksom även exporten böra regleras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som tillämpas för närvarande. Vad nu sagts gäller beträffande importregleringen främst prisreglerad fisk men även vissa andra fiskslag, som jag föreslagit skola omfattas av denna.

Med hänsyn till den förut berörda utredningen synes de nya författningarna böra erhålla tidsbegränsad giltighet, förslagsvis till och med den 30 juni 1954, då giltighetstiden för förordningen om viss reglering av handeln med fisk, m. m. utlöper. Författningarna torde böra utformas i huvudsaklig överensstämmelse med motsvarande författningar på jordbrukets område. Detta innebär, bland annat, att de skall ge Kungl. Maj:t rätt att förordna om uttagande av import- och exportavgifter. Enligt min mening bör dock, intill dess resultatet av utredningen föreligger, denna möjlighet icke utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk*, dels *förordning angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.* Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.»

Utskottet.

De nuvarande riktlinjerna för prisregleringen på fisk uppdrogs i propositionen nr 48 till 1948 års riksdag (jfr utsk. utl. nr 17; r. skr. nr 220). Propositionen grundade sig på 1945 års fiskeriutrednings förslag och innebär i väsentliga delar ett godtagande av det prisregleringssystem, som tillämpats sedan april 1946. Grundtanken vid skapandet av detta system var, att fiskerinäringens utövare skulle ha samma möjligheter som andra befolkningsgrupper att vid rationella produktionsförhållanden uppnå en skälig levnadsstandard och erhålla sin del i den allmänna välförhållanden utvecklingen.

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har vid de överläggningar, som statens jordbruksnämnd haft med företrädare för fiskerinäringen angående den fortsatta prisregleringsverksamheten, från ostkustfiskets sida

samt av representanterna för handeln och konservindustrien framförts förslag om en utredning i ämnet. I likhet med föredragande statsrådet finner utskottet, att förhållandena inom fiskerinäringen sedan 1948 års riksdagsbeslut undergått så betydelsefulla förändringar, att en omprövning av de nuvarande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område måste anses vara påkallad. Därvid synes även — såsom i propositionen föreslagits — de nuvarande direktiven för den speciella importregleringen på området böra behandlas. I avvaktan på det resultat, till vilket utredningens arbete kan föranleda, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att grunderna för regleringen skall bibehållas i huvudsak oförändrade och att det alltså skall ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att handha prisregleringen i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer riksdagen tidigare godkänt. Med hänsyn till att summan av de under år 1952 influtna regleringsavgifterna överstiger utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för samma år med ett avsevärt belopp, torde några anslag å riksstaten icke erfordras för ändamålet.

Kungl. Maj:ts förslag rörande de statslån och riksbankskrediter, som står till prisregleringsföreningarnas förfogande, föranleder ingen erinran från utskottets sida.

I fråga om exporten av fisk torde de grunder, som tillämpats innevarande budgetår, böra gälla även under budgetåret 1953/54. Utskottet tillstyrker vidare Kungl. Maj:ts förslag i vad avser bestridandet av kostnaderna för befattningshavaren med uppgift att verka för fiskexporten liksom även kostnaden för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter.

Det s. k. fladenfisket har under senare år kommit att intaga en betydelsefull plats inom den svenska fiskerinäringen. För att på den inhemska marknaden skydda avsättningsmöjligheterna för detta fiske mot konkurrens från importerad saltsill har jordbruksnämnden efter närmare utredning i ämnet föreslagit, att — såvida icke förhållandena föranleder till annat — dels även under de närmaste åren temporärt förbud mot försäljning av islandssill skall upprätthållas och dels importen för annan sill än islandssill under den tid, försäljningsförbud råder för sistnämnda vara, skall förhindras. Dessa åtgärder synes utskottet vara ändamålsenliga, då det gäller att på kort sikt trygga avsättningen av fladensill. I likhet med föredragande statsrådet och jordbruksnämnden anser utskottet dock, att detta ändamål på längre sikt lämpligast främjas genom att åtgärder vidtages för att göra fladensillen mera konkurrenskraftig i kvalitets- och prishänseende.

Nuvarande import och export av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud respektive kungörelsen den 9 juni 1950 (nr 324) angående allmänt exportförbud med i kungörelserna senare gjorda ändringar och tillägg. Dessa författningar, som avser utrikeshandeln med varor av praktiskt taget alla slag utom jordbruksprodukter, har tillkommit i handels- och valutapolitiska syften, exportkungörelsen dessutom med hänsyn till varuförsörjningen inom

landet. I förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit, att bestämmelserna om fisk och skaldjur skall brytas ut ur nyssnämnda kungörelser samt intagas i särskilda import- och exportförordningar liknande dem, som tidigare tillkommit för varor hörande under jordbruksregleringen. Såsom skäl härför har i propositionen anförts, att det — allteftersom de valuta- och handelspolitiska motiven för upprätthållandet av regleringen utav utrikeshandeln med fisk bortfaller eller uttunnas — framstår såsom alltmer tveksamt, i vad mån de för fiskprisregleringens vidmakthållande nödvändiga import- och exportregleringarna bör och kan handhas med stöd av de allmänna import- och exportkungörelserna. Ur angivna synpunkter anser utskottet, i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag, lämpligt att särskilda import- och exportförfattningar utfärdas för ändamålet.

I fråga om författningarnas ram har i propositionen förordats, att exportförfattningen skall omfatta alla slag av fisk och skaldjur, medan importförfattningen i första hand bör omfatta de fiskslag, som för närvarande är underkastade statlig minimiprissättning. Härutöver har i sistnämnda författning medtagits färsk långa och horngädda, vilka tidvis varit minimiprisreglerade, ävensom filéer av alla slag samt beredd sill, strömming, makrill och spillånga.

Med anledning härav har i motionen II: 579 yrkats, att den till importförfattningen fogade förteckningen över fisk och fiskvaror måtte utökas till att omfatta även saltad eller kryddad skarpsill, färsk eller fryst gädda, gös, lax och laxöring, skarpsill, ål, hummer samt djuphavsräka. Såsom skäl härför har motionärerna åberopat fiskeristyrelsens i propositionen intagna uttalande att importregleringen inom en snar framtid kan behöva utsträckas till andra fiskslag än de som nu omfattas av densamma, därest de av statsmakterna angivna riktlinjerna för fiskeripolitiken skall kunna fullföljas. Under sådana omständigheter har motionärerna i likhet med fiskeristyrelsen funnit det otillräckligt att i nyssnämnda förteckning huvudsakligen upptages endast sådana fiskslag, som för närvarande är underkastade statlig minimiprissättning eller handelsreglering.

Såsom utskottet anført i det föregående har föredragande statsrådet för avsikt att tillkalla särskilda sakkunniga för att utreda de framtida riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område. Det är enligt utskottets mening angeläget, att denna utredning snarast kommer till stånd och om möjligt slutföres å sådan tid, att därå grundade förslag kan föreläggas riksdagen före utgången av giltighetstiden för förordningen om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Även om man med hänsyn härtill torde kunna räkna med att de nuvarande riktlinjerna för prisregleringen kommer att bli föremål för omprövning redan under nästa budgetår, synes det dock utskottet önskvärt, att den föreslagna importförordningen nu utformas på sådant sätt, att regleringen av importen smidigt kan anpassas efter de ändrade situationer, som dessförinnan kan uppkomma. Ur denna synpunkt torde det vara ändamålsenligt, att sagda förordning utvidgas till att omfatta jämväl de av motionärerna angivna fiskslagen och skaldjuren. I likhet med

Kungl. Maj:t förutsätter emellertid utskottet att, intill dess resultatet av nyssnämnda utredning föreligger, möjligheten att uttaga import- och exportavgifter icke utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill.

Vad Kungl. Maj:t anfört rörande den prisnivå, som bör skyddas genom importregleringen, kan utskottet ansluta sig till. Ej heller har utskottet något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt.

Ett bifall till vad utskottet sålunda förordat föranleder vissa författningsändringar. Till en början bör importförordningens rubrik ändras till att avse reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, varjämte i den vid förordningen fogade bilagan bör intagas jämväl de av motionärerna angivna fiskslagen och skaldjuren. Vidare föranleder utskottets förslag en ändring av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., i det att i förordningens 1 § bör angivas, att vad i förordningen sägs om fisk även skall gälla hummer.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att riksdagen må

A. med anledning av Kungl. Maj:ts proposition samt med bifall till motionen II: 579 antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk, dock med de ändringar av rubriken, 1 § första stycket och den vid förordningen fogade förteckningen, som framgår av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag:

Förslag
till

förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk.

Utskottets förslag:

Förslag
till

förordning angående reglering av införseln av vissa slag av fisk *och skaldjur*.

§ 1.

Fisk av de slag, som angivas i *bilaga* till denna förordning, får icke införas till riket utan särskilt tillstånd av statens jordbruksnämnd. Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas vara erforderliga.

Fisk *och skaldjur* av de slag, som angivas i *bilaga* till denna förordning, få icke införas till riket utan särskilt tillstånd av statens jordbruksnämnd. Vid meddelande av dylikt tillstånd må uppställas sådana villkor för dess tillgodonjutande som prövas erforderliga.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts förslag:

Förteckning
över varor, vilka enligt förordningen den
1953 angående reglering av införseln
av vissa slag av fisk icke få införas till
riket utan särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
29: 1	Spillånga
29: 2	Färsk eller fryst fisk: fiskfiléer
34	kolja
36	långa
37	makrill
ur 39	rödspätta
40	sill
42	strömming
43	torsk
ur 45	gråsej, horngädda (hornfisk), kummel, lubb, lyrtorsk (bleka), rödtunga, sandskägga (slätta) och vitling. Saltad (även därefter torkad) fisk:
47	makrill
48	sill
49	strömming
	Kryddad eller sockersaltad fisk:
52	sill
53	strömming

Utskottets förslag:

Förteckning
över varor, vilka enligt förordningen
den 1953 angående reglering av in-
förseln av vissa slag av fisk och skal-
djur icke få införas till riket utan
särskilt tillstånd.

Statistiskt nr	Varuslag
27—28	Skarpsill (vassbuk), kryddad eller saltad.
29: 1	Spillånga
29: 2	Färsk eller fryst fisk: fiskfiléer
31	gädda
32	gös
34	kolja
35	lax och laxöring
36	långa
37	makrill
ur 39	rödspätta
40	sill
41	skarpsill (vassbuk)
42	strömming
43	torsk
44	äl
ur 45	gråsej, horngädda (hornfisk), kummel, lubb, lyrtorsk (bleka), rödtunga, sandskägga (slätta) och vitling. Saltad (även därefter torkad) fisk:
47	makrill
48	sill
49	strömming.
	Kryddad eller sockersaltad fisk:
52	sill
53	strömming.
	Kräftdjur; ävensom musslor:
61	hummer
ur 63	djuphavsräka

B. med anledning av motionen II: 579 för sin del antaga följande

»Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av förordningen den
30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln
med fisk, m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

1 §.

Med fisk — — — rökt fisk.

Vad i förordningen sägs om fisk skall även gälla räkor och hummer.

Med fiskare — — — svensk fiskare.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1953.»

C. med bifall till Kungl. Maj:ts proposition antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

D. med anledning av Kungl. Maj:ts proposition medge, att för tiden till och med den 30 juni 1954 reglering av priserna på fisk ävensom av exporten av fisk av vissa slag m. m. jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad utskottet förordnat i det föregående.

Stockholm den 15 maj 1953.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg*, Jon Jonsson*, Näslund, Eskilsson*, Bertil Andersson, Sundberg*, Bror Nilsson, Nord*, och Mossberger; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Johnsson i Kastanjegården*, Jacobson i Vilhelmina, Hæggbloom, Jonsson i Järvsand, Pettersson i Dahl, Ahlsten*, Utbult*, Arweson och Jönsson i Gärd's Köpinge*.

* Ej närvarande vid justeringen.